

PATVIRTINTA

Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos
prie Aplinkos ministerijos direktoriaus
2020 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. V-76
(2022 m. gruodžio d. įsakymo Nr. V-
redakcija)

SAUGOMŲ TERITORIJŲ PRODUKTO ŽENKLO NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Saugomų teritorijų produkto ženklo (toliau – Ženklas) nuostatai (toliau – Nuostatai) reglamentuoja Ženklo suteikimo sąlygas ir kriterijus saugomose teritorijose teikiamoms paslaugoms ir gaminamoms prekėms, Ženklo turėtojo atsakomybę ir teises, Ženklo stebėseną ir kontrolę.

2. Ženklo suteikimo tikslas yra sudaryti papildomos veiklos galimybes valstybiniuose parkuose, draustiniuose, biosferos rezervatuose ir poligonuose, saugomų teritorijų buferinės apsaugos zonose (toliau – saugomos teritorijos) ir / ar su jomis besiribojančiose seniūnijose gyvenantiems ir veikiantiems fiziniams ir juridiniams asmenims, skatinti darnų vystymąsi, suteikiant saugomos teritorijos lankytojui galimybę rinktis prekes, kurios pagamintos, ar paslaugas, kurios teikiamos jo lankomoje saugomoje teritorijoje ir / ar besiribojančiose seniūnijose, prisidedant prie saugomos teritorijos steigimo tikslų įgyvendinimo ir vietos ekonomikos vystymo.

3. Nuostatai parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų, Lietuvos Respublikos miškų, Lietuvos Respublikos tautinio paveldo produktų, Lietuvos Respublikos turizmo įstatymais, Tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių mugių sertifikavimo, tradicinių amatų meistrų sertifikavimo ir atestavimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gegužės 21 d. nutarimu Nr. 529 „Dėl Tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių mugių sertifikavimo, tradicinių amatų meistrų sertifikavimo ir atestavimo taisyklių patvirtinimo“, kitais teisės aktais. Nuostatai taikomi tiek, kiek šių teisinių santykių nereglamentuoja Lietuvos Respublikos įstatymai arba kiti teisės aktai.

4. Nuostatuose vartojamos sąvokos:

4.1. **Saugomos teritorijos produktas** – šių Nuostatų nustatyta tvarka teikiama paslauga ar gaminama prekė, kuri teikiama / gaminama saugomoje teritorijoje;

4.2. **Saugomos teritorijos produkto ženklas** – vaizdinis žymuo, rodantis, kad saugomos teritorijos produktas atitinka nustatytus kriterijus;

4.3. **Paslaugos teikėjas** – fizinis ar juridinis asmuo, kuris teikia paslaugas vietos gyventojams ir lankytojams saugomoje teritorijoje ir / ar besiribojančiose seniūnijose;

4.4. **Prekės gamintojas** – fizinis arba juridinis asmuo, kuris gamina prekę saugomoje teritorijoje ir / ar besiribojančiose seniūnijose;

4.5. **Amatininkas** – fizinis asmuo, užsiimantis tradiciniu amatu;

4.6. **Ženklo suteikimo komisija** – nacionalinio parko ar kitų saugomų teritorijų direktijos (toliau – direktija) direktoriaus įsakymu patvirtinta komisija, kuri vertina atitikimą Ženklo suteikimo kriterijams ir priima sprendimą dėl Ženklo suteikimo (toliau – Komisija).

5. Kitos sąvokos atitinka teisės aktuose vartojamas sąvokas.

6. Nuostatai skelbiami Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos ir direktijos, suteikusios Ženklą, interneto svetainėje.

II. ŽENKLO SUTEIKIMO SĄLYGOS

7. Paslaugos teikėjui ir / ar prekės gamintojui nustatomos šios pagrindinės Ženklo suteikimo

sąlygos:

- 7.1. jo veikla vykdoma saugomoje teritorijoje ir / arba besiribojančiose seniūnijose;
- 7.2. jis deklaruoja pritarimą saugomos teritorijos steigimo tikslams ir žino jų išskirtinę vertę;
- 7.3. jis įsipareigoja vykdyti veiklą, kuri būtų palanki biologinei įvairovei ir tradiciniam saugomam kraštovaizdžiui;
- 7.4. jis įsipareigoja vykdyti aplinkai draugišką veiklą ir nedaryti neigiamo poveikio aplinkai;
- 7.5. jis teikia informaciją apie saugomos teritorijos vertybes ir galimybes jas pažinti;
- 7.6. jis lankytojams prieinamoje vietoje eksponuoja Ženklą ir naudoja jį viešojoje informacijoje;
- 7.7. jis dalyvauja bendroje su direkcija veikloje.

III. ŽENKLO SUTEIKIMO KRITERIJAI PASLAUGOMS

8. Ženklo suteikimo kriterijai paslaugų teikėjams yra skirstomi į privalomus ir siekiamus:

8.1. privalomus kriterijus paslaugos teikėjas turi atitikti paraiškos vertinimo metu, prieš pasirašant Ženklo naudojimo sutartį. Tik atitikus privalomus kriterijus, bus suteikiama teisė naudoti Ženklą penkerius metus. Šiam terminui pasibaigus, Ženklo turėtojas turės iš naujo įrodyti atitikimą privalomiems kriterijams;

8.2. siejami (papildomi) kriterijai apima sąlygas, kurios neturi būti įvykdytos Ženklo naudojimo sutarties pasirašymo metu, tačiau yra pageidaujama, kad jų būtų siekiama.

9. Paslaugos teikėjams privalomi Ženklo suteikimo kriterijai yra šie:

9.1. paslaugos (apgyvendinimo, maitinimo, turistinio inventoriaus nuomos, mokymų, renginių, gido ir kt.) teikiamos saugomoje teritorijoje arba besiribojančiose seniūnijose;

9.2. paslaugos teikėjas deklaruoja pritarimą saugomos teritorijos steigimo tikslams ir žino jos išskirtinę vertę;

9.3. paslaugos teikėjas įsipareigoja vykdyti veiklą, kuri būtų palanki biologinei įvairovei ir tradiciniam saugomam kraštovaizdžiui;

9.4. paslaugos teikėjas įsipareigoja vykdyti aplinkai draugišką veiklą ir nedaryti neigiamo poveikio aplinkai;

9.5. paslaugos teikėjas teikia informaciją apie saugomos teritorijos vertybes ir galimybes jas pažinti;

9.6. paslaugos teikėjas lankytojams prieinamoje vietoje eksponuoja Ženklą ir naudoja jį viešojoje informacijoje;

9.7. paslaugos teikėjas dalyvauja bendroje su direkcija veikloje.

10. Paslaugos teikėjams siejami (papildomi) Ženklo suteikimo kriterijai yra šie:

10.1. paslaugos teikėjas inicijuoja ir vykdo savanoriškas gamtosaugos priemones ir iniciatyvas (pvz., stato informacinius ženklus, padeda direkcijai įgyvendinti gamtotvarkos priemones, dalyvauja talkose, aplinkosauginio švietimo akcijose ir pan.);

10.2. paslaugos teikėjas aktyviai dalyvauja direkcijos ar kitų institucijų plėtojamoje turizmo veikloje;

10.3. paslaugos teikėjui teikiant maitinimo paslaugas, užtikrinti, kad dalis valgių yra iš kulinarinio paveldo sąrašo, t. y. sertifikuoti Lietuvos kulinarijos paveldo fondo;

10.4. paslaugos teikėjas turi parengtą informaciją lankytojams apie atsakingą aplinkosauginį elgesį ir sudaro sąlygas lankytojams elgtis atsakingai aplinkos atžvilgiu;

10.5. paslaugos teikėjas siekia pagerinti galimybę žmonėms su negalia pasinaudoti paslaugomis, atitinkamai pritaikyti infrastruktūrą;

10.6. paslaugos teikėjas supažindina samdomus darbuotojus (jei tokių yra) su saugomos teritorijos tikslais, atsakingu elgesiu;

10.7. paslaugos teikėjas, įsigydamas prekes, medžiagas, pagal galimybes taiko žaliųjų pirkimų kriterijus.

IV. ŽENKLO SUTEIKIMO KRITERIJAI PREKĖMS

11. Ženklo suteikimo kriterijai prekių gamintojams yra skirstomi į privalomus ir siekiamus:

11.1. privalomus kriterijus prekės gamintojas turi atitikti paraiškos vertinimo metu, prieš pasirašant Ženklo naudojimo sutartį. Tik atitikus privalomus kriterijus, bus suteikiama teisė naudoti Ženklą penkerius metus. Šiam terminui pasibaigus, Ženklo turėtojas turės iš naujo įrodyti atitikimą privalomiems kriterijams;

11.2. siekiami kriterijai apima sąlygas, kurios neturi būti įvykdytos Ženklo naudojimo sutarties pasirašymo metu, tačiau yra pageidaujama, kad jų būtų siekiama.

12. Prekių gamintojams privalomi Ženklo suteikimo kriterijai yra šie:

12.1. žemės ūkio produktų gamintojais turi būti ūkininkai, žemės ūkio bendrovės, kooperatinės bendrovės (kooperatyvai), asociacijos ar kiti žemės ūkio veiklos subjektai, atitinkantys šiuos keliamus reikalavimus:

12.1.1. prekių gamintojai turi nuosavybės teise priklausančią arba nuomojamą valdą, kuri įregistruota saugomoje teritorijoje arba besiribojančiose seniūnijose;

12.1.2. prekių gamintojai deklaruoja pritarimą saugomos teritorijos tikslams ir žino išskirtinę vertę;

12.1.3. prekių gamintojai įsipareigoja vykdyti veiklą, kuri būtų palanki biologinei įvairovei ir tradiciniam saugomam kraštovaizdžiui;

12.1.4. prekių gamintojai teikia informaciją apie saugomos teritorijos vertybes ir galimybes jas pažinti;

12.1.5. prekių gamintojai lankytojams prieinamoje vietoje eksponuoja Ženklą ir naudoja jį viešoje informacijoje;

12.1.6. žemės ūkio produktų gamintojų žemės ūkio naudmenos ir pasėliai turi būti tvarkomi laikantis specialiųjų žemės naudojimo sąlygų bei saugomos teritorijos planavimo schemos (ribų ir tvarkymo plano), jeigu tokia yra parengta;

12.1.7. prekių gamintojai dalyvauja bendroje su direkcija veikloje;

12.2. miško, pievų, pelkių, gėlujų vandenų (gėrybės, kurios nėra specialiai auginamos) produktų gamintojas turi atitikti šiuos keliamus reikalavimus:

12.2.1. produktų gamintojas turi būti vietos gyventojas ar vietos įmonė, t. y. deklaravęs savo gyvenamąją vietą ar veiklą vykdančias saugomoje teritorijoje arba besiribojančiose seniūnijose;

12.2.2. produktų gamintojas deklaruoja pritarimą saugomos teritorijos tikslams ir žino jos išskirtinę vertę;

12.2.3. produktų gamintojas įsipareigoja vykdyti veiklą, kuri būtų palanki biologinei įvairovei ir tradiciniam saugomam kraštovaizdžiui;

12.2.4. produktų gamintojas teikia informaciją apie saugomos teritorijos vertybes ir galimybes jas pažinti;

12.2.5. produktų gamintojas lankytojams prieinamoje vietoje eksponuoja Ženklą ir naudoja jį viešoje informacijoje;

12.2.6. gamtos vertybės turi būti surinktos, sumedžiotos, sugautos nepažeidžiant laukinės gyvūnijos, laukinės augmenijos įstatymų, laukinės augalijos išteklių naudojimo tvarkos;

12.2.7. gamtos vertybės negali būti renkamos pakelėse, netoli miestų, gamyklų, degalinių, trąšų ar cheminių medžiagų sandėlių, sąvartynų, fermų ir pan.;

12.2.8. produktų gamintojas dalyvauja bendroje su direkcija veikloje;

12.3. amatininkai, užsiimantys tradiciniu amatu saugomose teritorijose, turi atitikti šiuos

keliamus reikalavimus:

- 12.3.1. amatininkai turi būti vietos gyventojai ar vietos įmonė, t. y. deklaruojant savo gyvenamąją vietą ar veiklą vykdančios saugomoje teritorijoje arba besiribojančiose seniūnijose;
- 12.3.2. amatininkai deklaruoja pritarimą saugomos teritorijos tikslams;
- 12.3.3. amatininkai įsipareigoja vykdyti veiklą, kuri būtų palanki biologinei įvairovei ir tradiciniam saugomam kraštovaizdžiui;
- 12.3.4. amatininkai teikia informaciją apie saugomas teritorijas vertybes ir galimybes jas pažinti;
- 12.3.5. amatininkai lankytojams prieinamoje vietoje eksponuoja Ženklą ir naudoja jį viešoje informacijoje;
- 12.3.6. amatininkai gamina ir kuria prekes, išsaugodami regiono tradicijas;
- 12.3.7. amatininkai dalyvauja bendroje su direkcija veikloje.

V. ŽENKLO TURĖTOJO ATSAKOMYBĖ IR TEISĖS

- 13. Ženklas gali būti naudojamas rinkodaros tikslais, komunikacinėse priemonėse.
- 14. Ženklo turėtojas Ženklo suteikimo pažymėjimo galiojimo laikotarpiu turi laikytis Ženklo naudojimo sutartyje nurodytų sąlygų, taip pat privalo ištaisyti pažeidimus, jeigu tikrinimo metu jų būtų rasta.
- 15. Ženklo turėtojas privalo raštu informuoti Komisiją apie pasikeitusias veiklos sąlygas ar veiklos nutraukimą.
- 16. Ženklo naudojimas negali klaidinti vartotojų.

VI. ŽENKLO SUTEIKIMAS, PANAIKINIMAS. ŽENKLO NAUDOJIMAS

- 17. Sprendimus dėl Ženklo suteikimo ir panaikinimo priima Komisija, vadovaudamasi Komisijos darbo reglamentu, patvirtintu Valstybinės saugomų teritorijų direkcijos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus įsakymu.
- 18. Informacija apie Ženklo suteikimą ir Ženklo turėtojus bei jų gaminamas prekes ar teikiamas paslaugas, taip pat Komisijos sprendimai apie panaikintą Ženklo naudojimo pažymėjimą skelbiami direkcijų ir saugomų teritorijų interneto svetainėse.
- 19. Ženklas gali būti naudojamas ant prekės, gaminio etiketės arba ant atskiro plakato, stendo ten, kur teikiama paslauga, taip pat internete.
- 20. Ženklo gamybos sąnaudas padengia Ženklo turėtojas. Tekstinė dalis (saugomos teritorijos pavadinimas) yra neatskiriama Ženklo dalis.
- 21. Jeigu dėl etiketės dydžio Ženklas prastai išžiūrimas, jis prekybos ar paslaugos teikimo vietoje demonstruojamas ant atskiro lapo.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 22. Ginčai, nesutarimai ar reikalavimai, kylantys dėl Ženklo naudojimo, yra sprendžiami derybų būdu, o nepavykus susitarti – Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.
-